

14.05.2018

Asia/20

§ 346

Valtuutettujen Anna Vuorjoen, Laura Kolben, Silvia Modigin ja Maria Ohisalon toivomusponnet koskien nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin kehittämistä

HEL 2017-005411 T 00 00 03

HEL 2016-003280, 2018-005162, 2018 -005170

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 19.4.2017 hyväksymien toivomusponnien (Anna Vuorjoki, Laura Kolbe, Silvia Modig ja Maria Ohisalo) sekä kaupunginvaltuuston 25.4.2018 hyväksymien kahden toivomusponnen (Silvia Modig ja Maria Ohisalo) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajille sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 19.4.2017 nuorten aloitteita vuodelta 2016 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavat toivomusponnet:

1.

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tiedottaa aloitejärjestelmästä Ruuti ydinryhmän ehdotuksen mukaisesti kouluissa esimerkiksi yhteiskuntaopin ja opinto-ohjauksen tunneilla sekä tarjota

osana koulujen demokratiakasvatusta ohjausta nuorille aloitteiden tekemisestä. (Anna Vuorjoki)

2.

Kuultuaan nuorisoaloitteet kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta löytää keinoja, joiden avulla nuoret voivat paremmin seurata aloitteidensa kulkua ja olla vuorovaikutuksessa viranhaltijoiden kanssa. (Laura Kolbe)

3.

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus kehittää nuorten aloitejärjestelmää siten, että nuorten aloitteet tuodaan valtuustoon päätettäväksi. (Silvia Modig)

4.

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään keinoja, joilla nuorten edustajat pääsevät lakisääteisten nuorisovaltuustojen (muissa kunnissa) tavoin olemaan läsnä kaupunginvaltuuston ja lautakuntien kokouksissa, ja kuinka heillä olisi myös mahdollisuus rajattuun määrään puheenvuoroja valtuuston kokouksissa ja lautakunnissa. (Maria Ohisalo)

Käsitellessään 25.4.2018 nuorten aloitteita loppuvuodelta 2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat toivomusponnet:

5. ja 6. saman sisältöisinä kuten em. toivomusponnet 3. (Silvia Modig) ja 4. (Maria Ohisalo)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuuteuille. Nyt käsiteltävien toivomusponnien 1-4 vastausten osalta vuoden määräaika on ylittynyt tahattomasti valmistelijan vuoksi.

Taustaa

Kaupunginhallitus asetti nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin ensimmäisen kerran 13.6.2011. Vuonna 2016 Palvelumuotoilutoimisto Palmu teki järjestelmästä laajamittaisen arvioinnin, jonka tulosten käsittelyn yhteydessä todettiin tarve järjestelmän uudistamiselle. Helsingin johtamisjärjestelmän uudistus, uusi kaupunkistrategia sekä esitys uudesta osallisuusmallista toimivat osaltaan kehittämistyön pohjana. Kehittämistyötä on tehty yhdessä nuorten kanssa.

Kaupunginhallitus asetti päätöksellään 18.12.2017 uudistetun Ruudin vuosiksi 2018 – 2021 ja vahvisti sen toimintamuodot ja periaatteet. Uutta asettamispäätöstä valmisteltiin huolellisesti, ja nuoret olivat valmiste-

lussa aktiivisesti mukana. Kuten asettamispäätöksen esittelytekstissä todettiin, ehdotusta valmisteltaessa otettiin huomioon myös nyt esillä olevat toivomusponnet, jotka liittyvät nuorten vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen ja aloiteprosessin kehittämiseen. Kaupunginhallitus asetti samalla päätöksellä myös Helsingin nuorisoneuvoston, jonka tehtävänä on edistää ja tukea nuorten äänen kuulumista, nuorten osallisuutta ja nuorten toiminnan vaikuttavuutta kaupungissa ja kaupungin eri toimialojen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja seurannassa. Nuorisoneuvosto asetettiin toimikaudeksi 1.1.2018 - 31.12.2018.

Nuorten aloitejärjestelmää ja nuorten osallistumista on vahvistettu myös kahdessa hallintosäätöön tehdyssä uudistuksessa. Valtuusto päätti 16.11.2016, että nuorten aloitteet tuodaan valtuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa, kun aiemmin ne tuotiin kerran vuodessa. Kuluvan vuoden huhtikuussa valtuusto täydensi hallintosäätöä määräyksellä, jonka mukaan nuorisoneuvoston kolmella edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus nuorten aloitteiden käsittelyssä.

Vastaus valtuutettu Vuorjoen toivomusponteen

Valtuutettu Vuorjoen toivomusponnessa kiinnitettiin huomiota koulujen rooliin aloitejärjestelmän tunnettuisuuden lisäämisessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ovat omissa lausunnoissaan korostaneet koulujen merkitystä nuorten demokratiakasvatukselle. Peruskoulun uuteen opetussuunnitelmaan on kirjattu paljon osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyviä tavoitteita, joten on luontevaa, että kouluissa ja oppilaitoksissa käsitellään nuorten aloitejärjestelmää ja ohjataan nuoria aloitteiden tekemiseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimialajohtajalta saadun täydentävän tiedon mukaan kouluissa ja oppilaitoksissa on panostettu Ruudin tunnetuksi tekemiseen aikaisempaa enemmän. Nuorisoneuvoston vaalien selvästi noussut äänestysaktiivisuus kertoo tästä panostuksesta. Myös keskusteluyhteys nuorten kanssa on tiivistynyt. Vaikuttamisjärjestelmän asettamispäätöksen mukaisesti jokaisella toimialalla on oma ryhmänsä osana vaikuttamisjärjestelmää, ja toimialajohtaja vastaa ryhmän koollekutsumisesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan johto on tavannut nuorisoneuvostoa säännöllisesti, ja vienyt nuorten esille ottamia asioita eteenpäin. Tiedottaminen nuorten ehdotuksista ja näkemyksistä, ja koko vaikuttamisjärjestelmästä, on myös tätä kautta vahvistunut.

Vastaus valtuutettu Kolben toivomusponteen

Valtuutettu Kolben toivomusponnessa kiinnitettiin huomiota aloitteiden seurantamahdollisuuksiin ja vuorovaikutukseen. Toivomusponnosta antamissaan lausunnoissa kasvatus- ja koulutuslautakunta ja kulttuuri- ja

vapaa-aikalautakunta pitivät aloitemenettelyn kehittämistä kannatettavana. Tähän asiaan kiinnitettiin huomiota myös vaikuttamisjärjestelmän asettamispäätöksessä. Siinä todetaan, että aloiteprosessia kehitetään jatkossa nykyistä sujuvammaksi ja helpommin seurattavaksi. Aloitteisiin vastaamisen tapaa muutetaan nuorisolähtöisemmäksi ja vuorovaikutteisemmäksi. Vuorovaikutusta on pyritty parantamaan ottamalla nuorten aloitteet keskeiseen rooliin keväisin järjestettävässä nuorten vaikuttajatapahtumassa, Aloiteasemassa. Tapahtuman sisältöä on kehitetty yhdessä Helsingin nuorisoneuvoston kanssa. Nuorten aloitejärjestelmä on myös keskeisesti mukana Helsingin osallisuusmallin verkkosivuston, osallistu.hel.fi, kehittämistyössä. Osallistu.hel.fi –sivuston avulla parannetaan mahdollisuutta seurata aloitteiden etenemistä sekä kannattaa ja kommentoida niitä.

Nuorisoneuvoston lausunnossa, joka koski vuoden 2017 nuorten aloitteiden käsittelyä, todetaan, että aloitejärjestelmä on kehittynyt paljon parempaan suuntaan, vaikka pieniä ongelmia löytyy edelleen. Vastusten kieliasua ja ymmärrettävyyttä täytyy edelleen parantaa, samoin vastaamisen aikataulua. Nämä nuorisoneuvoston huomiot tullaan ottamaan huomioon aloitejärjestelmän kehittämistyössä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot ovat liitteinä 1-2.

Vastaus valtuutettu Modigin toivomusponteen

Valtuutettu Modigin toivomusponnossa esitetään selvitettäväksi mahdollisuutta kehittää nuorten aloitejärjestelmää siten, että nuorten aloitteet tuodaan valtuuston päätettäväksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteavat aloitteesta antamissaan lausunnoissa, että nuorten aloitteet ovat käsitelleet monipuolisesti erilaisia asioita. Monet aloitteet koskevat alueiden turvallisuutta, kouluja ja nuorisotaloja tai yhdenvertaisuuteen liittyviä asioita. Mikäli asia on viitävä jonkun toimielimen päätettäväksi, ratkeaa oikea päätöksentekotaso kaupungin hallintosäännön nojalla.

Täydennyksenä lausunnoissa esitettyyn voidaan todeta, että hallintosäännön 26 luvun 3 §:n määräyksen mukaan kaupunginhallituksen tulee esittää kaupunginvaltuuston tietoon kahdesti vuodessa nuorten aloitteet, niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet sekä nuorisovaltuustoa vastaavan toimielimen lausunto. Vastaava säännös koskee kunnan jäsenen tekemiä aloitteita. Nuorten aloitteiden ja kunnan jäsenten aloitteiden käsittelyssä on kuitenkin merkittävä ero. Kaikki ne nuorten tekemät aloitteet, jotka koskevat kaupungin toimintaa, tuodaan tiedoksi valtuustolle. Kunnan jäsenten aloitteista tuodaan valtuustolle tiedoksi vain kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvat aloitteet, ja aloitteet, joissa

14.05.2018

on allekirjoittajana laissa säädetty määrä allekirjoittajia. Kummankaan kaltaisen aloitteen tekeminen ei merkitse, että asia tuotaisiin sisällöllisesti valtuuston päätettäväksi. Ei ole perusteltua, että päätösvaltainen toimielin määräytyisi sen perusteella, miten asia on tullut vireille. Silloin menettelyllinen seikka pikemminkin kuin asian sisältö määrittäisi asian päätöstason.

Valtuusto voi yksittäisiä nuorten aloitteita käsiteltäessä vaikuttaa toivomusponsojen kautta siihen, että aloitteessa mainittuja asioita selvitetään edelleen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot ovat liitteinä 3-4.

Valtuutettu Modig on uudistanut toivomusponnen saman sisältöisenä 25.4.2018.

Vastaus valtuutettu Ohisaloon toivomusponneen

Valtuutettu Ohisaloon toivomusponnessa esitetään selvitettäväksi mahdollisuutta, että nuoret oikeutetaan olemaan läsnä kaupunginvaltuuston ja lautakuntien kokouksissa, ja niin, että heillä olisi myös mahdollisuus rajattuun määrään puheenvuoroja toimielinten kokouksissa.

Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin perustana ja tavoitteena on ollut luoda nuorille mahdollisuuksia edistää tärkeitä asioita heille itselleen ominaisella tavalla. Nuorten vaikuttamisen mahdollisuuksista on haluttu tehdä Helsingissä mahdollisimman helppoja ja monipuolisia. Tavoitteena on alusta alkaen ollut, että jokaisella helsinkiläisellä nuorella on vähintään yksi vaikuttamisen kokemus vuodessa.

Ruudin toimintamuotoja ovat helsinkiläinen malli nuorisovaltuustosta, koulujen oppilaskunnat, nuorten osallistuva budjetointi, erilaiset nuorten toimintaryhmät sekä tapahtumat, erityisesti päättäjien ja nuorten tapaa-

Helsingissä on nuorten vaikuttamisjärjestelmää kehitettäessä haluttu painottaa voimakkaasti nuorten toimijuutta niin, että nuoret itse ohjaavat sitä, mihin asioihin he vaikuttamistyössään keskittyvät. Jotta vaikuttaminen on todellista, on nuorten ja kaupungin eri toimijoiden kanssa synnyttävä hyvä ja luottamuksellinen vuorovaikutus, nuoria on kuultava heitä koskevilla asioilla, ja heidät on otettava mukaan kehittämistyöhön. Vuorovaikutuksen on oltava kaksisuuntaista, toisaalta nuoret tekevät aloitteita ja ottavat kantaa, toisaalta heitä kutsutaan aktiivisesti mukaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan maininta tiivistyneestä yhteistyöstä on hyvä esimerkki vuorovaikutuksen parantumisesta. Tämän rinnalla on ehdotettu, että nuorille annettaisiin mahdollisuus osallistua

14.05.2018

Asia/20

valtuuston ja lautakuntien kokouksiin. Hallintosäätöön lisättiinkin huhtikuussa 2018 aiemmin mainittu määräys, jonka mukaan nuorisoneuvostoa edustavilla nuorilla on läsnäolo- ja puheoikeus valtuustossa nuorten aloitteita käsiteltäessä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot ovat liitteinä 5-6.

Valtuutettu Ohisalo on 25.4.2018 tehnyt uuden toivomusponnen, joka vastaa sisällöltään nyt käsittelyssä olevaa. Kansliapäällikkö on tähän ponteen vastaamista varten käynnistänyt selvitystyön nuorten osallistumiskäytännöistä, niiden kytkennästä kaupungin uuteen osallisuusmalliin ja muiden kaupunkien käytännöistä. Selvitys valmistuu lokakuun 2018 loppuun mennessä. Selvityksen yhteydessä kuullaan nuorisoneuvostoa. Mahdolliset toimenpide-ehdotukset voidaan tuoda päätöksentekoon, kun vaikuttamisjärjestelmä Ruudin asettaminen on seuraavan kerran kaupunginhallituksessa käsiteltävänä vuonna 2021.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto (valtuutettu Kolbe)
- 2 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto (valtuutettu Kolbe)
- 3 Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto (valtuutettu Modig)
- 4 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto (valtuutettu Modig)
- 5 Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto (valtuutettu Ohisalo)
- 6 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto (valtuutettu Ohisalo)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.12.2017 § 92

HEL 2017-005411 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

14.05.2018

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettavana nuorten aloitejärjestelmän käsittelyä osana koulujen ja oppilaitosten demokratiakasvatusta. Nuorten aloiteoikeudesta tiedottamista voidaan edistää opettajien tietoisuutta lisäämällä ja laatimalla aiheesta eri oppitunneille soveltuvaa opetusmateriaalia. Nuorten aloitteiden, sekä muiden Ruuti-järjestelmään kuuluvien nuorten osallisuuden menetelmien ja käytäntöjen, ottamista osaksi koulujen ja oppilaitosten ilmiöoppimista on hyvä tarkemmin selvittää osana Ruudin kehittämistyötä.

Koulujen rooli nuorten demokratiakasvatuksen pohjan rakentajana on kaupungissa merkittävä. Kouluissa ja oppilaitoksissa tavoitetaan valtaosa alle 13–17-vuotiaista nuorista, jotka kuuluvat nuorten erityisen aloiteoikeuden piiriin Helsingissä. Nuorten aloiteoikeus on osa kaupungin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin kokonaisuutta.

Perusopetuksen uuteen opetussuunnitelmaan on kirjattu paljon osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyviä tavoitteita. Uutena kokonaisuutena opetussuunnitelmassa on laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, jossa on asetettu tavoitteita myös osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen taidoille.

Kaupungin koulut ja oppilaitokset osallistuvat aktiivisesti kaupungin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin toimintaan. Näin ollen on luontevaa, että kouluissa ja oppilaitoksissa käsitellään oppitunneilla ja muissa tilanteissa nuorten aloitejärjestelmää ja ohjataan nuoria aloitteiden tekemisessä. Nuorten aloitejärjestelmästä voidaan tiedottaa myös oppilas- ja opiskelijakunnan hallituksen kokouksissa. Oppilas- ja opiskelijakunnan ohjaavilla opettajilla on tässä keskeinen rooli. Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa aloitteiden laatiminen soveltuu hyvin esimerkiksi yhteiskuntaopin sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opintoihin.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Katri Kairimo, aluepäällikkö, puhelin: 310 71579
katri.kairimo(a)hel.fi
Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, puhelin: 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.11.2017 § 102

HEL 2017-005411 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Vuorjoen toivomuspöytäkirjasta:

Perusopetuksen uuteen opetussuunnitelmaan on kirjattu paljon osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyviä tavoitteita. Uutena kokonaisuutena opetussuunnitelmassa on laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, jossa on asetettu tavoitteita myös osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävästä tulevaisuuden rakentamisen taidoille. Näitä laaja-alaisen osaamisen taitoja harjoitellaan kaikissa oppiaineissa koko kouluajan.

Kaupungin koulut ja oppilaitokset osallistuvat aktiivisesti kaupungin nuorten osallisuusjärjestelmä Ruudin toimintaan. Näin ollen on luontevaa, että kouluissa ja oppilaitoksissa käsitellään oppitunneilla ja muissa tilanteissa nuorten aloitejärjestelmää ja ohjataan nuoria aloitteiden tekemisessä.

Nuorten aloitejärjestelmästä voidaan tiedottaa myös oppilas- ja opiskelijakunnan hallituksen kokouksissa. Oppilas- ja opiskelijakunnan ohjauksella opettajilla on tässä keskeinen rooli. Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa aloitteiden laatiminen soveltuu hyvin esimerkiksi yhteiskuntaopin sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opintoihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla asiaa voidaan edistää opettajien täydennyskoulutuksissa, oppilas- ja opiskelijakuntapäivillä sekä kouluihin ja oppilaitoksiin jaettavalla materiaalilla.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kirsi Verkka, opetuskonsultti, puhelin: 310 84026
kirsi.verkka(a)hel.fi